

Panun rakinoita

K. S. Laurila.

Joukostamme on, kuten Kaiku kertoi jo, poistunut omalaatuinen persoonallisuus, ainakin nimeltään jokaisen lukijan tuntema professori Kaarle Sanfrid Laurila. Hän syntyi Kalajoella ja kävi koulunsa Oulussa, sen kuuluisassa lyseossa. Ja niin keskeinen asema kuin Laurilalla oli-kin Helsingin tiedemies- ja kirjailijapiirissä, niin kaikkea muuta kuin kotiseudulle päin kuin hänen edustamansa tieteen ala, estetiikka, hänen katseensa suuntasikin, niin pohjalaisenä hän pysyi koko ikänsä. Kun vanhat lyseolaiset kokoontuivat nähtiin heidän joukossaan kyllä aian Kaarle Sanfrid Laurilankin jyrkevä, kulmikas olemus.

Laurila oli oikeastaan kulmikas

sekä ruumiil iselta että henkiseltä rakenteeltaan. Hän oli ainoa oma itsensä, hyvin persoonallinen, hyvin suorasanainen. Hänen puheistaan kerrotaan lukemattomia juttuja ja kulttuurikaskuja, ei niinkään paljon hänen kaunopuheisuutensa takia kuin juuri hänen persoonallisten otteittensa takia. Hänessä oli jotain Ibsenin "olla oma itsensä", joten ei ole ihmekään, jos hän Ibseniäkin tutki.

Yliopiston opettajana, tiedemiehenä, kirjailijana ja estetiikan ja kirjallisuuden tutkijana, toimittajana ja sanomalehtikirjailijana, arvostelijana, teatterimiehenä, kuten valtion draamallisen lautakunnan puheenjohtajana — niin, luetteloä voisi jatkaa pitkälle, suoritti hän merkittävän elämäntyön, jonka joku osa jo-

kaista tämänkin maan kansalaista on sivunnut. Mm. oli hän huomattava teatteriteoreetikko, jonka kannanotot ovat lukemattomia keskusteluita ja kiistoja aiheuttaneet meidänkin maamme sanoma- ja aikakauslehdissä. Muistettakoon vain hänen valpas ja teräviä huomioita sisältänyt viimeinen kokoelmansa, aikaisemmin tosin jo julkaistuja, "Kirjalliselta taistelurintamalta".

Laurilan nimi liittyi hyvin kiinteästi kuulun vanhan Valvojan nimeen. Sen päätoimittajana hän oli nuorena tohtorina ja dosenttina ja siihen hän kirjoitteli, kuuluen lehden toimitusneuvostoon, koko ajan. Ja kun Laurila kirjoitti ei tarvinnut yleensä peätää liian vaisua ja unettavaa luettavaa. Tämän kirjallisesti ikuisesti aktiivisen pohjalaisen paikka on vaikeasti täytettävissä. Kriitikkona hän oli yksi niitä kasvoja aikalaisissamme, jonka sana makutuomarina todella jotain painoi.

P a n u.